

Paleolit

Palaeolithic

Brno (k. ú. Bohunice, okr. Brno-město)

Ul. Jihlavská; „Kejbaly“.

Počáteční fáze mladého paleolitu. Čočky uhlíků v blízkosti paleolitického sídliště. Jiná evidence. Badatelský výzkum.

AMČR: M-202503349, M-202502837, M-202502835

Lokalizace: WGS-84: 49.1733019N, 16.5838564E

Záchranný výzkum byl vyvolán stavbou horkovodu na ulici Jihlavská v úseku od západní brány Fakultní nemocnice Brno-Bohunice po křížení s ulicí Sovinec na východě. Trasa horkovodu až na malé výjimky (křížení ulice Kamenice) probíhá v tělese stávající silnice v ulici Jihlavská. Jednalo se o cca 2 km dlouhý, liniový výkop o šíři 2,5 m a hloubce 3 m (obr. 1). Výkopové práce zasáhly do bezprostřední blízkosti paleolitické lokality Brno-Bohunice či Kejbaly (Valoch 1976; Škrdla, Tostevin 2005), která představuje typovou lokalitu bohunicenu.

Archeologický výzkum byl prováděn současně s probíhajícími výkopovými pracemi formou dokumentace profilů po jejich zapálení. Hlavní sledovaná poloha – interstadiální půda – ve které se daly očekávat nálezy paleolitických artefaktů, nebyla doložena v západní části stavby. Vynořovala se přibližně v prostoru vjezdu do věžnice a byla sledována až ke konci plošiny, přibližně 200 m východně od křižovatky s ulicí Kamenice. Níže až k ulici Vídeňské byla sledována již jen čistá spraš. Vzhledem k průběhu interstadiální půdy ve značné hloubce pod povrchem ji bylo možné v celém úseku dokumentovat, protože byla přístupná pod pažním. Bylo nalezeno a zdokumentováno několik situací – viz seznam níže (tab. 1). Zaměření bylo provedeno pomocí GPS přímo z výkopu, takže chyba měření se může odchylovat v řádu metrů. Vzhledem ke skutečnosti, že výkop probíhal v tělese silnice a vrchní část profilu byla tvořena navážkou, se nepodařilo zdokumentovat žádné stopy mladšího než pleistocenního osídlení.

Závěrem je možné konstatovat, že při stavbě bylo zdokumentováno několik koncentrací uhlíků a jedno izolované ohniště, které mohou souviset s nedalekým paleolitickým sídlištěm. Čočky uhlíků se nápadně koncentrovaly v okolí paleolitické lokality Kejbaly. Podobné čočky byly již dříve dokumentovány na staveništi vymezeném ulicemi Jihlavskou, Dlouhou a tramvajovou tratí (Zubalík 2025). Podrobnější údaje o této akci však nejsou autorům k dispozici. Nicméně je patrné, že podobné situace jsou rozptýleny na větší ploše a při dalších stavebních aktivitách ve sledované oblasti mohou být opět zachyceny.

Získané uhlíky jsou aktuálně předmětem antrakologické analýzy a následně budou datovány pomocí radiouhlíkové metody (AMS), aby bylo možné verifikovat nebo zamítnout hypotézu o souvislosti těchto aktivit s nedalekým sídlištěm. Z movitých nálezů byl získán ojedinělý artefakt štípané kamenné industrie a ojedinělé zuby bovida, které mohou opět souviset s nedalekým sídlištěm.

Název bodu a vzorku	Popis nálezu	Souřadnice
Boh2025_ChLens01	koncentrace uhlíků na bázi půdního horizontu, ovzorkováno pro antrakologickou analýzu a AMS	N49 10.389 E16 35.140
Boh2025_ChLens02	koncentrace uhlíků na bázi půdního horizontu, ovzorkováno pro antrakologickou analýzu a AMS	N49 10.407 E16 34.990
Boh2025_ChLens03	zdvojená poloha: - horní: koncentrace uhlíků uvnitř půdního horizontu, ovzorkováno pro antrakologickou analýzu a AMS - spodní: koncentrace uhlíků na bázi půdního horizontu, ovzorkováno pro antrakologickou analýzu a AMS, fosilní zuby bovida	N49 10.406 E16 34.993
Boh2025_ChLens04	koncentrace uhlíků na bázi půdního horizontu, ovzorkováno pro antrakologickou analýzu a AMS, ojedinělý drobný artefakt štípané kamenné industrie	N49 10.395 E16 35.068
Boh2025_ChLens05	koncentrace uhlíků na bázi půdního horizontu, ovzorkováno pro antrakologickou analýzu a AMS	N49 10.406 E16 35.024
Boh2025_ChLens06	koncentrace uhlíků na bázi půdního horizontu, ovzorkováno pro antrakologickou analýzu a AMS	N49 10.394 E16 35.052
Boh2025_ChLens07	koncentrace uhlíků na bázi půdního horizontu, ovzorkováno pro antrakologickou analýzu, sedimentologickou analýzu, mikromorfologickou analýzu a AMS	N49 10.393 E16 35.055
Boh2025_ChLens08	koncentrace uhlíků na bázi půdního horizontu, nevzorkováno	N49 10.400 E16 34.917
Boh2025_Hearth01	ohniště na bázi půdního horizontu, ovzorkováno pro antrakologickou analýzu, sedimentologickou analýzu, mikromorfologickou analýzu a AMS	N49 10.406 E16 34.843

Tab. 1. Brno. Soupis nálezových situací.

Tab. 1. Brno. List of archaeological contexts.

Literatura

AMČR 1: Záznam M-202503349 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202503349>.

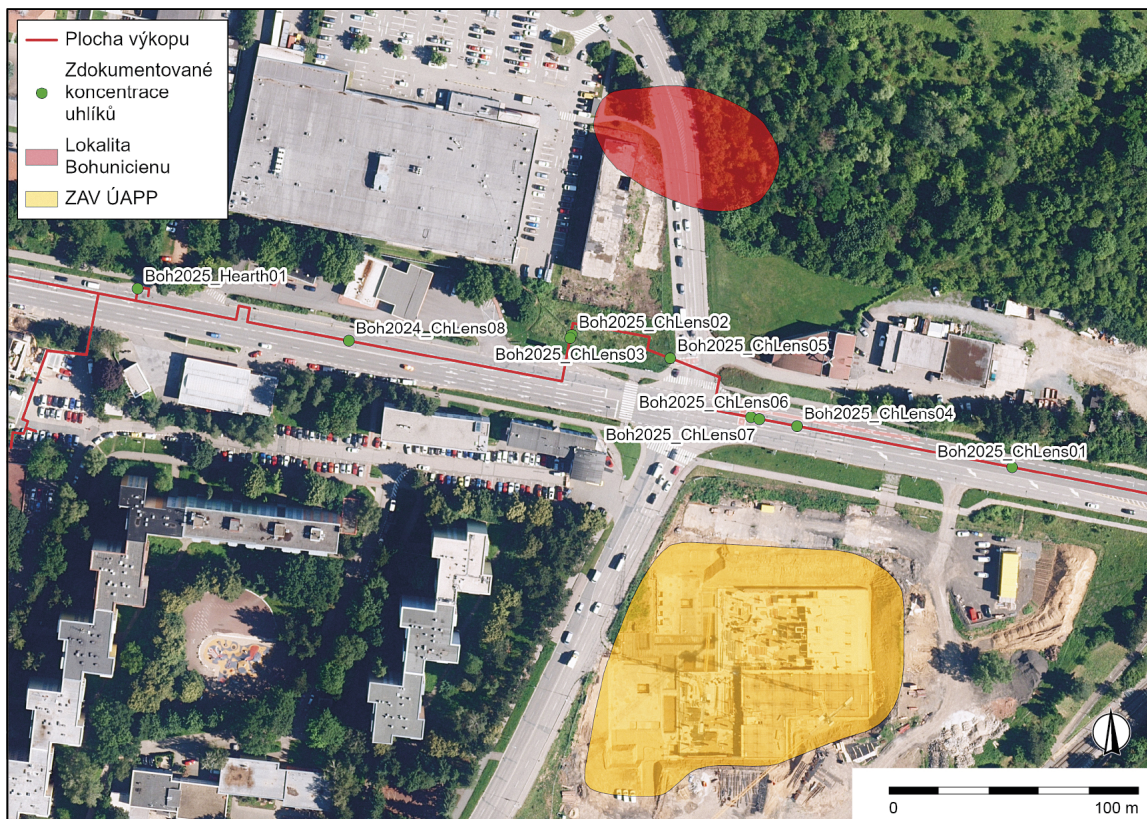
AMČR 2: Záznam M-202502837 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202502837>.

AMČR 3: Záznam M-202502835 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202502835>.

Škrdla, P., Tostevin, G. 2005: Brno-Bohunice, analýza materiálu z výzkumu v roce 2002. *Přehled výzkumů* 46, 35–61.

Valoch, K. 1976: *Die altsteinzeitliche Fundstelle in Brno-Bohunice.* Studie Archeologického ústavu ČSAV v Brně IV(1). Praha: Academia.

Zubalík, J. 2025: Brno (k. ú. Bohunice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 66(1), 200.

Obr. 1. Brno. Zdokumentované koncentrace uhlíků. Autor D. Cibulka.
Fig. 1. Brno. Documented charcoal concentrations. Author D. Cibulka.

Summary

During a salvage excavation in Bohunice (Jihlavská Street, Brno-City District), a trench excavated for a hot water pipeline cut through loess deposits interstratified with Bohunice-type soil (Fig. 1). Eight charcoal concentrations and a hearth were documented within the lower part of this palaeosol. The recovered charcoal is currently undergoing anthracological analysis and dating. Finds from these concentrations were limited to bovine teeth and a single lithic artefact (Tab. 1). The relationship between these finds and the nearby Bohunician type site is the subject of ongoing analysis.

Petr Škrdla, David Cibulka

Čermákovice (okr. Znojmo) „Nad Vývozem“, „Ouhory“.

Mladý paleolit. Ojediné artefakty. Povrchový sběr. Průzkum. AMČR: M-9002614A.

Lokalizace: WGS-84: 49.0284281N, 16.1863194E

Během opakovaných povrchových sběrů v tratích „Nad Vývozem“ a „Ouhory“ jihozápadně od obce Čermákovice byl mezi početnou neolitickou kolekcí kultur s lineární, a zejména s moravskou malovanou keramikou (viz oddíl Neolit) získán nevelký soubor paleolitické kamenné industrie.

Kolekce sestává z menšího úštěpu s kůrou z rohovce typu Krumlovský les, hrubého úštěpu ze stejné suroviny, drobné čepel ze silicitu glacienních sedimentů a většího úštěpu z křišťálu s vrtákovitou úpravou a matným povrchem. Artefakty lze obecně zařadit do mladého paleolitu.

Literatura

AMČR: Záznam M-9002614A [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-9002614A>.

Summary

A small lithic assemblage was recovered through surface surveys in the ‘Nad Vývozem’ field in Čermákovice (Znojmo District). The material can be dated to the Upper Palaeolithic. Standing out from the rest of the collection is a crystal artefact featuring drill-like retouch and a matt surface.

Martin Kuča

Kupařovice (okr. Brno-venkov) „Ve Urbách“.

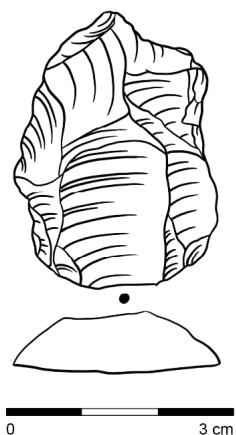
Aurignacien. Sídliště. Povrchový nález. Průzkum. AMČR: M-9002618A.

Lokalizace: WGS-84: 49.0474942N, 16.4877178E

V trati „Ve Urbách“ v nivě řeky Jihlavy východně od silnice na Pravlov vyzvedl P. Gadas mimo jiné štípané industrie i úštěp z čirého křišťálu, na lokalitě dosud jediný (obr. 2). Předmět se dochoval celý, ventrální strana nese výrazný bulbus, dorsální řadu dostředných negativů, spíše preparačních, a ústřední větší negativ po oddělení čepelového úštěpu. Povrch artefaktu je jen mírně zmatnělý.

Literatura

AMČR: Záznam M-9002618A [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-9002618A>.

Obr. 2. Kupařovice. Křišťálový úštěp. Kresba M. Obršlíková.

Fig. 2. Kupařovice. Rock crystal flake. Drawing by M. Obršlíková.

Summary

A flake of clear rock crystal (Fig. 2), the first and only artefact of its kind recorded at the site, was found in the ‘Ve Vrbách’ field (Kupařovice cadastral area, Brno-Country District).

Martin Oliva, Petr Gadas

Mikulčice (okr. Hodonín)

„Klášteřisko“.

Mezolit. Sídliště. Sonda. Badatelský výzkum. AMČR: M-202501324.

Lokalizace: WGS-84: 48.8078853N, 17.0942625E

V roce 2025 pokračoval zjišťovací výzkum v poloze Mikulčice – „Klášteřisko“, jehož cílem bylo ověřit několik základních otázek týkajících se poznání rozsahu a datování zdejšího mezolitického osídlení, stratigrafie a míry poškození původních nálezových situací (obr. 3). V roce 2025 navázal výzkum na předchozí sezóny (Bartík et al. 2024; 2025) exkavací sondy S3 o rozměrech 2 × 4 m, která přímo navazovala na východní okraj sondy S2. V závěru výzkumu byla sonda rozšířena ještě směrem k severozápadu výklenkem o rozměrech 1 × 1,5 m. Celkem tak

byla prokopána a následně kompletně proplavena plocha 9,5 m². Zdokumentována byla opět velmi podobná stratigrafická situace jako v předchozích sezónách, včetně dokladů intenzivní bioturbace pozorovatelné nejlépe v rámci horizontu na rozhraní kulturní vrstvy a písčitého podloží. Mocnost celé stratigrafie dosahovala 60–70 cm, přičemž terén směrem k severu a severovýchodu mírně klesal. Také v této výzkumné sezóně se podařilo získat početnou kolekci štípané industrie v řádu několika stovek kusů, včetně mikrolitů a charakteristických mikrojadér. Vedlejším produktem výzkumu byl objev kostrového hrobu dítěte, uloženého ve skrčené poloze na levém boku v plytké oválné jámě a bez doprovodných milodarů. S ohledem na výsledky předchozích výzkumů je však vysoce pravděpodobné, že hrob náleží k raně středovému pohřebišti, které zde v 70. letech 20. století prozkoumal Z. Klanica (1985). Ve výzkumu zájmové polohy bude nadále pokračováno, a to v prostoru mezi sondami S1–S3, tak aby došlo ke spojení do jedné souvislé plochy.

Literatura

AMČR: Záznam M-202501324 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202501324>.

Bartík, J., Škrdla, P., Boriová, S., Herčík, O., 2024: Mikulčice (okr. Hodonín). *Přehled výzkumů* 65(1), 168–169.

Bartík, J., Škrdla, P., Boriová, S., Herčík, O., Chlachula, D. 2025: Mikulčice (okr. Hodonín). *Přehled výzkumů* 66(1), 205.

Klanica, Z. 1985: Mikulčice – Klášteřisko. *Památky archeologické* LXXVI(2), 474–539.

Summary

In 2025, systematic archaeological research continued at the site of Mikulčice – ‘Klášteřisko’ (Hodonín District), aimed at verifying the extent and chronology of the local Mesolithic occupation. The investigation built upon previous field seasons (Bartík et al. 2024; 2025) through the excavation of trench S3 (Fig. 3). A total area of 9.5 m² was excavated and subsequently wet-sieved. The research yielded a substantial assemblage of chipped stone industry, including several microliths and microcores. An associated find was the skeletal burial of a child, most likely belonging to an early medieval cemetery investigated at the site in the 1970s by Z. Klanica (1985).

Jaroslav Bartík, Petr Škrdla, Soňa Boriová, Ondřej Herčík

Obr. 3. Mikulčice. Pohled na výzkum v roce 2025. Foto J. Bartík.

Fig. 3. Mikulčice. View of the excavation area in 2025. Photo by J. Bartík.

Mohelno (okr. Třebíč)

„Topoly“.

Mladý paleolit. Loviště? Povrchový sběr. Badatelský výzkum.
AMČR: M-202502546.

Lokalizace: WGS-84: 49.1070142N, 16.1436392E

V rámci realizace projektu regionální spolupráce „Střední Pohlaví jako součást historické stezky spojující Českomoravskou vrchovinu s jihomoravskými úvaly“ a projektu Strategie AV21 „Subsistenční strategie mladopaleolitických lovců“ pokračovaly v roce 2025 terénní povrchové prospekce v prostoru vodní nádrže Mohelno. Při sledování erodující pláže v trati „Topoly“ (cf. Bartík et al. 2025), která je situovaná o meandr výše proti proudu řeky Jihlavy než známá poloha Mohelno – „Plevovce“, byly na více místech (obr. 4) získány kosti pleistocenní fauny (obr. 5). Tyto nálezy se vázaly na polohy spraše, které byly následkem svahových a recentních erozních procesů promíšeny se svahovými sedimenty. Podmínky výzkumu neumožnily podrobnější dokumentaci profilu – po snížení hladiny nádrže na několik hodin obsahoval sediment stále příliš mnoho vody na to, aby mohl být odkopán a profil začištěn. Kosti jsou pokryty krostou vysráženého uhličitánu vápenatého a značně zvětralé, což dokládá špatné dochování až úplná absence kolagenu v nich, přesto některé kosti a zuby kolagen obsahovaly, a jsou aktuálně předmětem radiouhlíkového datování, které by mělo odpovědět na otázku jejich možné souvislosti s nedalekými sídelními aktivitami v pozdní fázi mladého paleolitu.

Na lokalitě bylo nalezeno také několik štípaných artefaktů z radiolaritu a křemene, jejichž souvislost s pleistocenní faunou je nejistá. Tyto artefakty byly totiž nalezeny vyplavené, nikoli v intaktních sedimentech. Industrie, která by byla vyrobena převážně z radiolaritu, není v okolí doložena, což platí nejen pro paleolit, ale i mladší období pravěku. Jedinou výjimkou je pozdně paleolitická kolekce z polohy Třesov – „Lavičky“, kde je radiolarit hojně, ale nikoli výhradně rovněž zastoupen.

Nahromadění kostí na tomto místě zřejmě není náhodné, protože sestává z izolovaných kostí či menších skupinek, a to nejméně čtyř různých živočišných druhů. Doposud byly determinovány pozůstatky nejméně jednoho mamuta srstnatého (*Mammuthus primigenius*), koně (*Equus* sp.), jelena (*Cervus* sp.), dvou jedinců nosorožce srstnatého (*Coelodonta antiquitatis*) a kosti náležící dalším

blíže neurčeným středně velkým a velkým savcům. Pracujeme proto s pracovní hypotézou, že mohlo jít o místo lovu a porcování ulovené zvěře. Topografie místa – šikmá plošina mírně nad meandrující řekou, pod prudším svahem a při vyústění bočního údolí by mohla naznačovat, že místo snad sloužilo jako napajedlo nebo vhodný brod k překonání řeky. Lokalita bude nadále sledována.

Obr. 5. Mohelno, „Topoly“. Pohled na exkavaci části mamutí lebky. Foto J. Bartík.

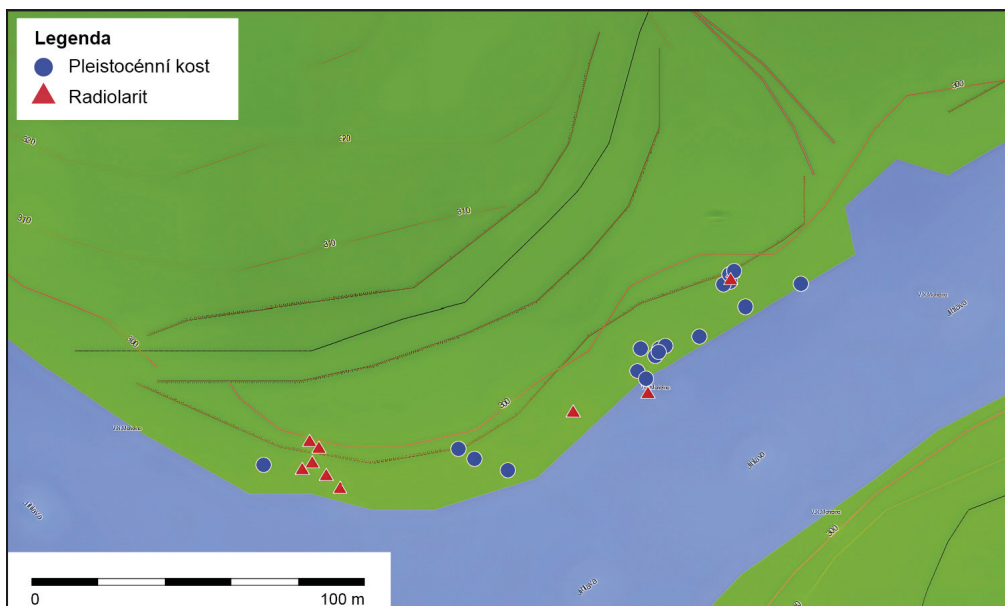
Fig. 5. Mohelno, „Topoly“. View of the excavation of a mammoth skull. Photo by J. Bartík.

Literatura

- AMČR: Záznam M-202502546 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202502546>.
Bartík, J., Škrdla, P., Vokáč, M., Hoch, A., Rohovský, T., Knotek, P., Lengyel, M. 2025: Mohelno (okr. Třebíč). *Přehled výzkumů* 66(1), 226–227.

Summary

A collection of Pleistocene faunal remains, accompanied by radiolarite artefacts (Fig. 4, 5), was recovered during repeated surveys carried out as part of the Strategy AV21 project, ‘The Middle Jihlava River Region as part of a historical route linking the Bohemian-Moravian Highlands with the South Moravian

Obr. 4. Mohelno, „Topoly“. Rozptyl nálezu pleistocenní fauny a radiolaritových artefaktů. Autor P. Škrdla.

Fig. 4. Mohelno, „Topoly“. Spatial distribution of Pleistocene faunal remains and radiolarite artefacts. Author P. Škrdla.

Basins' (Střední Pohlaví jako součást historické stezky spojující Českomoravskou vrchovinu s jihomoravskými úvaly). The bones recorded to date represent at least four different species: woolly mammoth, woolly rhinoceros, horse, and deer. Their potential association with nearby Late Upper Palaeolithic sites remains uncertain, pending the results of radiocarbon dating. Similarly, the link between the radiolarite assemblage and the faunal remains is currently unresolved. In general, an assemblage composed exclusively of radiolarite has not previously been documented in the region, in either Palaeolithic or Neolithic contexts. The only site with a significant proportion of radiolarite is the Late Palaeolithic site of Třesov – 'Lavičky'. Surveys are ongoing.

Petr Škrdla, Jaroslav Bartík, Soňa Boriová, Ondřej Herčík,
David Cibulka, Martin Macků

Mohelno (okr. Třebíč)

„U Jezera“, parc. č. 6908, 6909.

Mezolit. Sídliště. Mikrosondáž/vzorkovací sondáž. Badatelský výzkum.
AMČR: M-202503099.

Lokalizace: WGS-84: 49.1071014N, 16.1561253E

V roce 2025 proběhl menší zjišťovací výzkum na lokalitě Mohelno – „U Jezera“. Pozůstatky předneolitických lidských aktivit zde byly objeveny již na jaře 2022, kdy byla poloha po dlouhé době zatravnění zorána, což umožnilo provést povrchový sběr (od té doby je zájmový prostor oset vojtěškou). Lokalita se nachází na severozápadním břehu zaniklého, zřejmě pozdně glaciálního jezera situovaného nad okrajem hluboce zaříznutého údolí řeky Jihlavy v nadmořské výšce okolo 400 m. Při povrchových prospekčních lokalitách zde byly identifikovány dva klastry štípaných artefaktů (jejich celkový počet aktuálně přesahuje pět desítek kusů), v jejichž prostoru byla následně provedena také geofyzikální prospekce, která měla za cíl ověřit výskyt zahloubených objektů. To se nakonec v případě povrchového klastru nálezů 1 podařilo (identifikováno bylo několik potenciálně zajímavých anomálií), a právě do jeho prostoru byl cílen zjišťovací výzkum.

Doposud získaný soubor štípané industrie byl předběžně chronologicky zařazen na základě metricko-technických a surovinových aspektů rámcově do pozdního paleolitu až mezolitu. Mezi surovinami dominují lokální materiály, přičemž nejvyššího podílu dosahuje rohovec typu Krumlovský les. Dále byly identifikovány křemičité zvětraliny (převážně vínově červené barvy), křemen/křišťál, rohovec typu Olomučany a pouze jedním

kusem je zastoupen importovaný eratický silicit (drobné nehtovité škrabadlo). Nezanedbatelnou část kolekce nebylo možné po surovinové stránce klasifikovat z důvodu silného přepálení.

Za účelem zpřesnění datace a ověření možné souvislosti geofyzikálních anomálií s povrchovou kolekcí artefaktů byl prostor lokality rozdělen do čtvercové sítě a v rámci ní následně proběhl v letních měsících odkryv dvou sond, přičemž celkem bylo v této výzkumné sezóně prozkoumáno a kompletně proplaveno 9 m². Zatímco sonda 1 o rozměrech 5 × 1 m byla situována na rozhraní zemědělsky využívané plochy a lesa (obr. 6) a reflektovala zvýšenou koncentraci povrchových nálezů, sonda 2 o rozměrech 2 × 2 m byla položena tak, aby ověřila existenci zahloubeného objektu v místě jedné z identifikovaných geofyzikálních anomálií. V rámci sondy 2 byla opravdu zachycena část mělkého (20–25 cm) objektu zahloubeného do navětralého skalního podloží. V jeho výplni byla nalezena menší kolekce štípané a makrolitické kamenné industrie. Důležitým nálezem jsou ojedinělé uhlíky, z nichž byly odebrány vzorky na radiokarbonové datování a archeobotanické analýzy, což umožní datování lokality a rekonstrukci tehdejšího přírodního prostředí. Výzkum zájmové polohy bude v dalších sezónách pokračovat.

Literatura

AMČR: Záznam M-202503099 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202503099>.

Summary

In 2025, a preliminary archaeological excavation was conducted at the site of Mohelno – 'U Jezera' (Třebíč District), situated on the north-western shore of a former Late Glacial lake in the Jihlava River valley. Surface survey identified two clusters of chipped stone artefacts and geophysical prospection detected within one of these concentrations indicated the presence of subsurface features. The recovered lithic assemblage was tentatively dated, on the basis of metric, technological and raw material criteria, to the Late Palaeolithic–Mesolithic, with a clear predominance of local raw materials, particularly chert of the Krumlovský les type. As part of the excavation, two trenches with a total excavated area of 9 m² were opened (Fig. 6). Trench 2 revealed part of a shallow subsurface feature containing lithic artefacts and sparse charcoal fragments. Samples collected from this feature will enable refinement of the site's chronology and contribute to the reconstruction of the contemporary natural environment.

Jaroslav Bartík, Petr Škrdla, David Cibulka, Ondřej Herčík,
Soňa Boriová, Milan Vokáč

Obr. 6. Mohelno, „U Jezera“. Sonda 1 po dokončení exkavace. Foto D. Cibulka.

Fig. 6. Mohelno, 'U Jezera'. Trench 1 after completion of excavation. Photo by D. Cibulka.

Němčice nad Hanou (okr. Prostějov)

„Obecnice“.

Paleolit. Ekofakt. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.
AMČR: M-202505398.**Lokalizace: WGS-84: 49.3433100N, 17.1819192E**

V květnu až červenci 2025 proběhl záchranný archeologický výzkum při modernizaci trati Brno–Přerov 4, úsek 3, v tratovém úseku „Obecnice“ na rozhraní katastrů Víceměřice a Němčice nad Hanou.

V části lokality na katastru Němčice nad Hanou byl ve sprašovém sedimentu zjištěn nález pleistocenní fauny – silně degradované pozůstatky lebky nedospělého jedince nosorožce (*Coelodonta antiquitatis*), předběžně určené v terénu (obr. 7). Osteologický materiál byl zachycen ve sprašové stěně sídlištní jámy (obj. 569) a místy zasahoval do prostoru výkopu. Situace nasvědčuje tomu, že se pozůstatky nacházely původně ve spraši mimo vlastní výplň objektu a byly narušeny až při jeho hloubení; část materiálu mohla být následně sekundárně redeponována do výplně. Tomu odpovídá výskyt několika zubů ve vrstvě 202 v severozápadní části objektu, uložených v sekundární poloze mimo anatomickou souvislost. Nález tak lze interpretovat jako pleistocenní faunu druhotně zachycenou v kontextu mladší sídlištní aktivity.

Obr. 7. Němčice nad Hanou. Pozůstatky degradované lebky mláděte nosorožce srstnatého. Foto M. Hanšut.

Fig. 7. Němčice nad Hanou. Degraded skull remains of a juvenile woolly rhinoceros. Photo by M. Hanšut.

Literatura

AMČR: Záznam M-202505398 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202505398>.

Summary

A rescue excavation (May–July 2025), conducted as part of the modernisation of the Brno–Přerov railway line (phase 4, section 3) in the ‘Obecnice’ track section (Víceměřice / Němčice nad Hanou cadastral areas), yielded the degraded remains of a juvenile woolly rhinoceros skull (*Coelodonta antiquitatis*). The remains were found within loess deposits and were associated with settlement feature 569. The find is interpreted as redeposited Pleistocene faunal remains (Fig. 7).

Miroslav Popelka, Michael Hanšut, Simona Frömelová, Aleš Plichta

Ochoz u Brna (okr. Brno-venkov)

Jeskyně Liščí díra.

Mladý paleolit, magdalénien. Aktivity v jeskyni. Sonda. Badatelský výzkum. AMČR: M-202501325.

Lokalizace: WGS-84: 49.2462589N, 16.7491697E

V roce 2025 byl proveden revizní výzkum jeskyně Liščí díra. Jeskyně se nachází v jižní části Moravského krasu a byla intenzivně zkoumána B. Klíma v letech 1959–1960 (Klíma 1960; 1961; 2002). Klíma v průběhu výzkumu identifikoval pod 1,5–2,0 m holocenních sedimentů pleistocenní vrstvu (vrstva 6) s paleolitickým materiálem. Vrstva 6 obsahovala kosti pleistocenní fauny a několik kamenných artefaktů. V horní části vrstvy 6 bylo nalezeno rydlo z pazourku (překlasifikováno na moravský jurský rohovec), které Klíma označil jako magdalénské, a v dolní části této vrstvy byla nalezena přesněji neurčitelná industrie obsahující dvoupodstavová jádra, hrubé úštěpy a čepele, ve všech případech vyrobené z hrubozrnné suroviny pocházející ze střední části Moravského krasu – Rudické vrstvy (cf. Valoch 1966), kterou Klíma přiřadil ke kvarcitovému aurignacienu Býčí skály.

Výše zmíněná možná přítomnost časně mladopaleolitické industrie (EUP) byla hlavním důvodem revizního výzkumu. Nejprve byly očištěny hranice Klímových výkopů a poté byla zkoumaná plocha rozšířena na severním (sonda 1) a východním (sonda 2) okraji (obr. 8). Zatímco sonda 1 byla archeologicky téměř sterilní, sonda 2 (obr. 9) obsahovala pleistocenní vrstvu popsanou Klíma – jeho vrstvu 6. Při výzkumu jsme použili preciznější metodiku než v případě předchozích výzkumů. Vše (nálezy i kbelíky se sedimentem) bylo změřeno pomocí totální stanice a veškerý sediment byl plaven na sítích s oky o velikosti 2 mm (celkem bylo proplaveno 5 m³). Z vrstvy sprašového sedimentu s vápencovými úlomky, která je identická s Klímovou vrstvou 6, jsme získali kolekci osteologického materiálu a ojedinělé kamenné artefakty. Podobně jako v případě původní Klímovy kolekce i nové nálezy představují pouze technologicky a typologicky nevýrazné artefakty. Čepel z našeho nového výzkumu byla přiložena k jádru z Klímovy EUP kolekce, čímž se oba soubory spojily. Všechna radiokarbonová data z této vrstvy však spadají do magdalénského období. Z podložní archeologicky sterilní půdy byly získány uhlíky, které poskytl datum 28 000 let. Klímova hypotéza o příslušnosti souboru k EUP mohla být tedy zamítnuta. Tímto zjištěním byla re-exkavace jeskyně Liščí díra ukončena. Závěrem je třeba ještě zmínit jeden důležitý důsledek re-exkavace jeskyně, a to že na základě datování kolekce z Liščí díry je možné spodní vrstvu z Býčí skály nepřímou datovat také do magdalénienu.

Literatura

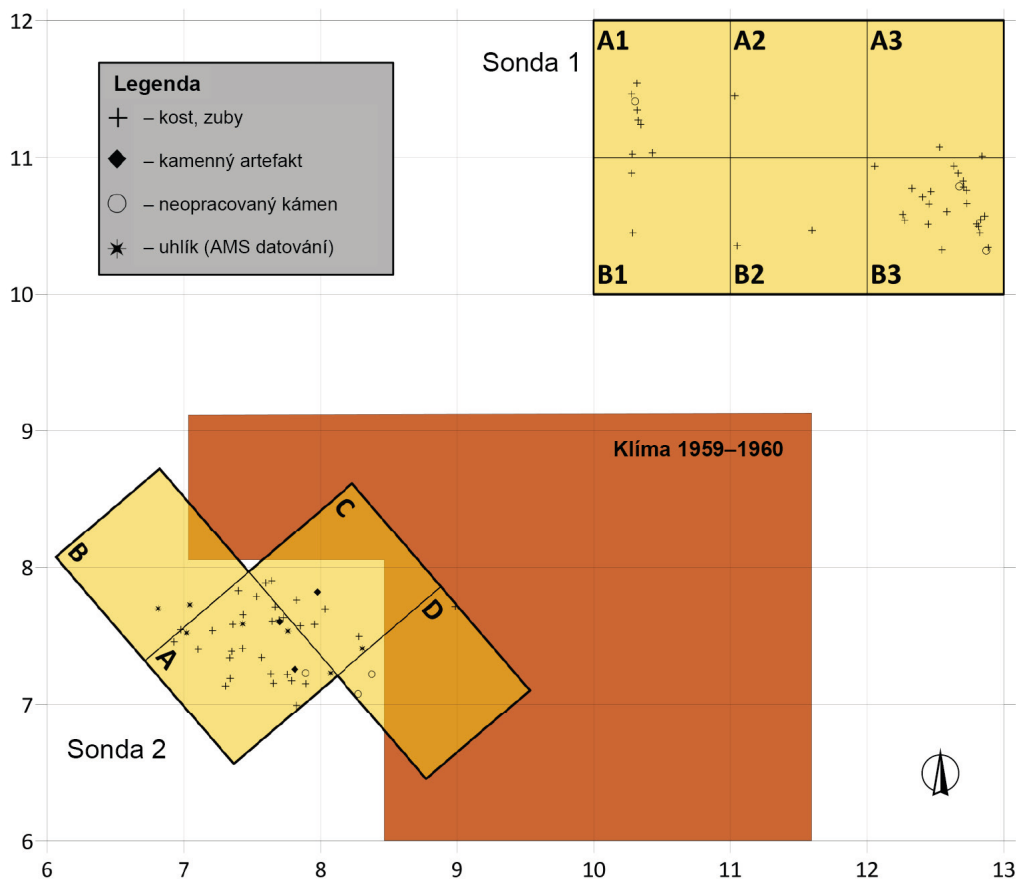
AMČR: Záznam M-202501325 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202501325>.

Klíma, B. 1960: Zjišťovací výzkum v jeskyni Liščí díra u Hostěnic. *Přehled výzkumů* 1959, 11–12.

Klíma, B. 1961: Dokončení výzkumu jeskyně Liščí díra. *Přehled výzkumů* 1960, 27.

Klíma, B. 2002: Jeskyně v údolí Říčky: Kůlnička, Liščí a Klímova. In: J. Svoboda (ed.): *Prehistorické jeskyně. Katalogy, dokumenty, studie*. Dolnověstonické studie 7. Brno: Archeologický ústav AV ČR Brno, 158–172.

Valoch, K. 1966: Die Quartzitindustrie aus Býčí skála in Mähren. *Quartär* 17, 51–89.

Obr. 8. Ochoz u Brna. Plán výzkumu. Autor M. Novák.

Fig. 8. Ochoz u Brna. Excavation plan. Author M. Novák.

Obr. 9. Ochoz u Brna. Pohled na sondu 2. Foto J. Bartík.

Fig. 9. Ochoz u Brna. View of trench 2. Photo by J. Bartík.

Summary

In the spring of 2025, a re-excavation was carried out at Liščí díra Cave (Ochoz u Brna cadastral area, Brno-Country District). The aim was to identify layers that could be attributed to the Early Upper Palaeolithic (EUP). As an initial step, the edges of Klíma's trenches were cleaned, after which the excavated area was extended to the north (trench 1) and west (trench 2; Fig. 8). While trench 1 was archaeologically sterile, trench 2 (Fig. 9) revealed the layer described by Klíma as Layer 6. As in Klíma's original assemblage, the newly recovered artefacts were exclusively non-diagnostic. However, a blade recovered during the re-excavation was refitted to a core from Klíma's EUP assemblage, thereby linking the two collections. All radiocarbon dates obtained from this layer fall within the Magdalenian period, while a date of 28 ky was obtained from the underlying archaeologically sterile deposit. Klíma's hypothesis concerning the presence of an EUP component can therefore be rejected. In light of these results, the re-excavation of Liščí díra Cave was concluded.

Petr Škrdla, Jaroslav Bartík, Martin Novák, Ondřej Herčík, Soňa Boriová, Katarína Adameková